

DE KLEURRIJKE *FAMIELDE* VAN DAMME DE DELINQUENT

Eric Vermeirsch

Tot nog toe heb ik in mijn stukjes over de Van Dammes alleen over die personen geschreven die zowel in het dagelijks werk, de showbusiness, als in de glitterwereld van de romantische liefde successen hadden geboekt. Ik mag het echter niet verbergen: er waren ook enkele minder aantrekkelijke loten aan de stam. De tijd heelt vele wonden en daarom denk ik dat ik nu klaar ben voor wat openheid.

Mijn nonkel Gust de Moale had een zoon en een dochter. Deze laatste had een onbesproken levenswandel. Haar oudere broer Florimond helaas niet. Die logeerde namelijk een tijdje in de Nieuwewandeling.

Vooraleer de harde feiten kenbaar te maken, wil ik eerst schetsen hoe het zover is kunnen komen. Een ongelukkige jeugd of één of ander trauma kan immers al heel vlug stokken in de wielen steken voor een harmonieuze door-groei naar volwassenheid en een monotone inzet in het arbeidsproces. Graag wil ik aanstippen dat, op oudere leeftijd, voor mij is gebleken dat degenen die in hun jeugd een ‘foutloos parcours’ hebben kunnen afleggen, omringd door liefdevolle ouders, begripvolle leerkrachten enz., eerder tot de minderheid behoren. Wij dragen allemaal ons kruis.

’Onze Flormon’ zal zo een zestien oud geweest zijn toen in de straten van Gent de laatste schermutselingen plaatsgrepen tussen Duitse, Poolse en Canadese ‘toeristen’. Er werd flink wat over en weer geschoten door deze jongeren. Op de Gasmeterlaan kreeg Raymond Slosse, vader van een tweeling, een dodelijke kogel in de rug toen hij in alle naïviteit ging aanbellen aan zijn woning. ‘Collateral damage’ noemt men dat nu. Sommigen noemen het moord. De Duitsers zaten aan de overkant, de Nieuwevaart. Waarschijnlijk zaten zij verschanst in de textielfabrieken om de aftocht van hun kameraden langs het kanaal, richting Holland, te dekken. De Tolhuisbrug en de Wondelgembrug waren misschien nog niet opgeblazen. Daar niet zover vandaan, langs de kanten van de Rijkhovelaan, moet het blijkbaar al wat rustiger geworden zijn. Geen Teutonen meer in zicht en etenstijd! Tante Georgine gaf aan

haar - ondanks de vijf oorlogsjaren flink uit de kluiten gewassen - zoon Florimond een grote witte kom en zei "Goa ne kier bai Colletse om wa confiture en zeg da'k ze wel zol betoale oas d'alliëes (les alliés, de geallieerden) zijn angekome."

Flormon weg met zijn pot. Dan sloeg het noodlot toe (Dante Alighieri, deel 1 van Divina Comedia, INFERNO, een must op uw lijst van boeken die je NIET moet lezen). In een zijstraat zag hij een blijkbaar dode Duitser liggen, met van die mooie laarzen aan, 'voor de regen'. Die mannen lagen normaal nooit op de rug. Zij waren altijd bezig. Dat is trouwens de reden waarom zij zover zijn geraakt. Een goed paar laarzen in plaats van 'velosletsen', dat kon hij toch niet laten liggen. Ze waren wel een paar maten te groot, maar hij had het gevoel dat hij met reuzenschreden het resterende stuk weg naar Colletse aflegde. Weldra was hij op terugweg met een boordevolle pot confituur. Dat zal dan wel van braambessen geweest zijn rond deze tijd van het jaar. Maar plots stonden twee zwaarbewappende mannen van de Wehrmacht voor hem. Achterblijvers. Hij moest uitleggen, in schoon Vlaams, waar hij die laarzen vandaan had gehaald. Hij kwam er nog goed van af. Heinrich en Kurt besloten, na een kort gesprek (dat eigenlijk meer op geblaf leek) hem te straffen door de pot met confituur omgekeerd op zijn hoofd te zetten. Ik vestig er uw aandacht op, dat het eigenlijk een grote kom was. Dus zonder deksel! Daarna verdwenen zij onmiddellijk want niet ver daarvandaan had inmiddels een Canadees of een Pool, vol enthousiasme, besloten zijn dag met een batig saldo te beëindigen door nog twee dode zuurkoolvreterers aan zijn lijstje toe te voegen. De kogels vlogen weldra in het rond. Wat een spannende tijd vol avontuur! Niet te verwonderen dat er zoveel vrijwilligers waren (heb ik toch ergens gelezen), want het was toch voor God en Vaderland! Dat was wat anders dan die maffe computerspelletjes van tegenwoordig.

Hoe de zestienjarige Florimond nadien deze mengeling van doodsangst en vernedering heeft verwerkt, zullen wij nooit weten. Ik vrees dat het hem niet veel goeds heeft gedaan. Enkele jaren later besloot de dan al gehuwde Florimond een kleine inbraak te plegen om zijn, waarschijnlijk ontoereikend, kaskrediet wat aan te vullen (althoewel er ook in die tijd 'talrijke stemmen opgingen' die zeiden dat de lonen te hoog waren). Niet lang daarna werd ik regelmatig geconfronteerd met het verhaal van 'het bijltje'. Florimond had namelijk tijdens zijn nachtelijke excursie een handig bijltje meegenomen om het houten kastje open te breken waarin zich het fortuin bevond dat hem van de ondergang moest redden. Talrijke keren heb ik de jammerklachten van zijn ouders over dat bijltje, tegenover de rest van de gelukkig voor hen begripvolle Van Dammeclan, moeten aanhoren. Dat werd natuurlijk door de advocaat

van de eisende partij aangekaart als zijnde een moordwapen. En dat zou de reden zijn waarom Florimond de volle maat kreeg toebedeeld. Zonder het bijltje, dixit zijn ma tante Georgine, zou de rechter gezegd hebben “Moar Flormon, woarom edde da gedoan? Goa ziere noar euw uis jonge en zie da’k eu ier nuut meer were zie!”. Maar nu, door het bijltje (dat verdomde kleine bijltje, wie had dat ergens in het huis in de Roggestraat laten rondslingeren. Misschien wel nonkel Frans, misschien had hij het wel meegebracht uit Duitsland en lag het al een tijdje bij zijn afgedankte politiehelm en –laarzen) vloog hij direct de Nieuwewandeling binnen. Zijn ouders bleven verder beklemtonen dat het een zeer klein bijltje was. Het werd in feite bij ieder relaas wat kleiner. Nu zou men dat waarschijnlijk ‘een pocketmodel’ noemen.

Ik weet niet hoelang hij daar heeft gelogeed, ook niet wat hij er heeft uitgericht. Feit is, dat men daar zeer tevreden moet zijn geweest over zijn gedrag. “Flormon, wa goade gei doen oas ge were boite komt?” Enfin, hij had voor de eerste keer in zijn leven een omgeving gevonden waarin hij zich geaccepteerd voelde, zoals men zegt. Dus besloot hij maar de hem aangeboden job van cipier te aanvaarden. Hij beschikte nu over het geschikte profiel, ervaring én de connecties. Hij had zich tijdens de voorbije periode altijd zeer solidair opgesteld met zijn medegevangenen door spontaan achter alle acties te staan (tegen te kleine cellen, tegen de slechte voeding, tegen het gebrek aan bezoeken, enz.). Als cipier schakelde hij moeiteloos over naar onvoorwaardelijke solidariteit met zijn nieuwe collega’s (tegen de gebrekkige lonen, tegen het teveel aan bezoeken, tegen de hoge werkdruk, enz.). Het leek alsof hij zijn lesje eindelijk geleerd had, dat hij volop meedraaide in het ‘normale’ circus, pardon circuit, en dat hij een periode van voorspoed voor de boeg had. Doch achteraf bleek dit niet waar te zijn. Ik hoorde nooit anders dan negatieve berichten. ’t Ging altijd verder bergaf. Tenslotte werd er zelfs niet meer over gepraat binnen de familie. En daarom ken ik ook het einde niet. Arme Florimond. Oorlog en armoe zal voor hem geen goede voedingsbodem geweest zijn voor een positieve verdere doorgroei. Hij is er niet in geslaagd er iets van te maken.

Ik wilde het niet te bitter houden. Soms moet je de hardheid van het echte leven kruiden met wat humor. Ik wil echter wel onderstrepen dat het niet mijn bedoeling is de spot te drijven met degenen die een straf uitzitten, noch met degenen die de job van bewaker uitoefenen, integendeel.